

N:o 15.

Af Herr Stjernspetz: Om anslag till handelsagenters anställande i utom Europa belägna länder.

Det torde vara väl bekant, huru en riktig jagt af flere stater satts i gång för att med stora kostnader och faror förvärfva kolonier i aflägsne länder, under tydlig afsigt, att derigenom finna afsättningsorter för samma staters industrialster. Lika förvånande som denna lifliga jagt företer sig för åskådaren, lika förvånande är det utomordentliga lugn, hvarmed vi här i Sverige betrakta den samma och ej göra den ringaste ansträngning i dylikt syfte, icke ens så mycket som att söka inleda direkta handelsförbindelser med förut befintliga stora och rika stater utom Europa, hvilka redan ega en liflig handel och dit afsättning af våra varor mycket väl skulle löna sig, på samma gång som den mycket väl kunde och borde antaga en vida större utsträckning, än hvad för närvarande är fallet. Vi sälja nemligen våra varor nästan uteslutande till de närmast oss belägna europeiska grannarne och möjligen Nordamerika, hvilka sedan i sin ordning utskeppa de samma till mera aflägsna länder, tagande en onödig och dryg handelsvinst från oss, samt, såsom mera intresserade i att ersätta våra produkter med deras egna, söka för att motarbeta och inskränka än öka afsättningen af våra produkter. Till stor skada för vårt jordbruk och vår industri ligga vi sålunda i händerna på utlänningarne och bero af deras välvilja, hvilken under den starka protektionistiska vind, som nu blåser, sammerligen ej kan vara mycket att räkna på. I stället för att, i likhet med andra länder, utvidga vår afsättning på utom europeiska platser, inskränkes den snarare allt mera och mera. Det egenomliga är äfven händelsen, att ett stort antal af våra egna landsmän, dels med och dels utan understöd från moderlandet, ofta deltaga uti de

större ländernas expeditioner, exempelvis Kongoexpeditionen, utan att det ringaste gagn deraf förberedes eller uppkommer för vårt land. Resultaten deraf inskränka sig endast till personliga minnen af mer eller mindre treffliga äfventyr.

Under det att vi totalt sakna egna agenter och handelshus i sådana länder som Ostindien, China, Japan, Australien, hela Sydamerika och Afrika m. fl., ega vi deremot ett alldeles för stort öfverflöd deraf i England, Frankrike, Tyskland och andra europeiska länder. Här trängas agenterna ordentligen om hvarandra och underbjudande den ene den andre, så att, när en efterfrågan uppstår, en verklig entreprenadauktion anställes å våra produkter och slutligen får *den* sälja, som går lägre i pris än alla de andre. Om äfven en jemn och tillfredsställande konsumtion af våra varor skulle förefinnas, nedtrycker detta sätt att gå till väga prisen och åstadkommer, vid ringaste stagnation i handeln, stor svårighet att ens få såldt till allra lägsta pris. Detta menliga förhållande borde vi åtminstone kunna undgå för de alster, som skola gå till de nyss nämnda aflägsse länderna, derigenom att vi i *dem* hade egne agenter, som förmedlade försäljningen direkt till handelshus derstädes, äfven om varorna skulle, för skeppningens skull, passera England eller något annat land och der omlastas. Härigenom skulle vi, med all sannolikhet, få vida bättre betaldt och vår afsättning dessutom blifva betydligt ökad. Så som det nu tillgår, framstår i stark dager vår stora oförmåga att sälja, en oförmåga hvilken jag tror i allmänhet vara ganska väl känd och erkänd, hvarför tiden redan borde hafva varit inne att göra något för en förbättring härutinnan, då det tydligen visat sig, att den enskilde icke kunnat åstadkomma något varaktigt i den vägen. Vi tyckas i detta afscende ej ännu hafva repat oss efter våra krigiska olyckor i början af innevarande århundrade, ty förhållandet var tydligen bättre fordom och äfven under den så kallade frihetstiden.

Riksdagen anslår rätt betydliga summor till resestipendier för vetenskapliga, militära, civila och borgerliga yrkens idkare, utan att man kan lyckas upptäcka några synnerliga resultat deraf för fosterlandet. När vi synas hafva god råd till sådant, borde vi äfven hafva råd att, till ett stort praktiskt gagn för *alla* våra näringsidkare, bevilja hvad jag längre ned kommer att föreslå. Förhållandet härutinnan är raka motsatsen mot i Belgien, der staten årligen utsänder 10 stycken väl aflönade dylika agenter, men der det deremot lär vara förenadt med stor svårighet för en tjänsteman att erhålla ledighet till resor i främmande länder, äfven på egen bekostnad, och utrikes stipendier för sådana ändamål som här i Sverige äro der så godt som okända. Också känna vi huru handel och

industri blomstra i samma Belgien och att det lyckats detsamma, att, äfven i utom Europa belägna länder, vinna en anseelig afsättning af sina produkter, ehuru det, i likhet med oss, ej eger några kolonier.

Bland varor, som våra agenter skulle söka få afsättning för, tillåter jag mig nämna: trä, jern och förädlingar deraf, jordbruksalster såsom smör, ost, hafre, utsädesfrö och spannmål samt alla andra vår industris alster, som möjligen kunna vinna afsättning på de utomeuropeiska platserna. Vidare skulle desse agenter vara pligtige att noga studera marknaden för svenska varor i de länder de fått sig anvisade, inlemna rapporter härom lika som om de lämpligaste vägarne dit för sändningarna, besvara svenska fabrikanter och handelshus' förfrågningar, uppgöra aftal åt dem om försäljningar af svenska varor till säkre köpare m. m.; allt i enlighet med af Kongl. Maj:t utfärdad instruktion.

Rörande desse agents kvalifikation måste dess närmare bestämmande öfverlemnas till Kongl. Maj:t. Här vill jag blott nämna, att företrädesvis yngre män med behöflig språkkunskap, hvilka genomgått någon handelsskola och dertill tienstgjort å handelskontor samt, i öfrigt lämpliga, varda dertill, efter infordrade ansökningar, utvalde.

Som endast ett eller två års verksamhet i så främmande och aflägsna länder ej är tillräcklig för inhemtande af önskelig kämmedom af förhållandena och uppnåendet af ändamålet med deras utsändande, bör understödet till en och samma person utgå under loppet af något flere år, på det att han äfven måtte under tiden hafva kunnat bereda en mera eller mindre betydande handelsomsättning med svenska varor, på samma gång som ett längre vistande i dylikt ändamål i samma land må kunna leda dertill, att agenten, äfven *efter* statsunderstödet upphörande, derstädes komme att bosätta sig för fortsatt bedrifvande af samma slags affärer, hvilket visat sig inträffa med en hel del af de ofvannämnde belgiska agenterne. Understödet torde sålunda anses böra till samma person utgå under loppet af högst fem år med omkring 5,000 kronor om året.

I Kongl. Maj:ts nädiga proposition angående statsverkets tillstånd och behof finnes en aldeles ny begäran om 20,000 kronors anslag till anställande af kommersiella attachéer. Vid ett ytligare betraktande skulle någon måhända tro, att bifall till nyssnämnda anslag skulle göra min här framställda motion öfverflödig, eller att ändamålet med den samma derigenom skulle uppnås. Men detta är ingalunda förhållandet. Ensamt namnet gifver tillkänna, att de skulle tillhöra våra diplomatiska beskickningar, och som vi endast ega sådana vid de europeiska hofven och i Nordamerika, synes deras verksamhet blifva inskränkt just till de länder, som jag på goda grunder *icke* ansett böra ifrågakomma. Attachéernes

verksamhet skulle äfven blifva en helt annan eller den samma, som åtskilliga verk och inrättningar redan hafva sig uppdraget att följa, nemligen utvecklingen på de industriella områdena inom Europa.

På grund af hvad jag sålunda anfört, vågar jag föreslå:

att Riksdagen måtte bevilja och ställa till Kongl. Maj:ts förfogande ett extra anslag af 15,000 kronor för utsändande och understödjande af handelsagenter i utom Europa belägna länder.

P. A. H. Stjernspetz.

N:o 16.

Af Herr Lindahl: Om anslag till låneunderstöd åt enskilda jernvägsanläggningar.

Enligt Riksdagens underdåniga skrifvelser den 17 Maj 1871 och den 15 Maj 1876 beviljade nämnde års Riksdagar hvardera gången extra anslag af 10 millioner kronor att utgå med 2 millioner kronor hvar år till och med år 1881 såsom lån till understöd åt enskilda jernvägsanläggningar. Vid 1881 års riksdag stälde Riksdagen, enligt dess underdåniga skrifvelse den 27 April samma år, till Kongl. Maj:ts disposition ytterligare ett extra anslag af fem millioner kronor att med något förändrade villkor och bestämmelser utgå under fem år från och med år 1882 med en million kronor årligen till understödjande af nya, då ännu ej påbörjade enskilda jernvägsanläggningar.

Alla dessa lånefonder hafva redan blifvit för angifna ändamål disponerade och dessutom hafva under de senaste riksdagarne låneunderstöd blifvit särskildt beviljade till Skåne—Hallands och mellersta Hallands under byggnad varande jernvägar.